

оцінювати свої досягнення та помилки, правильно організовувати подальшу роботу, забезпечувати її системність і регулярність. Контроль самостійної роботи студентів значно стимулює мотиваційну основу діяльності, сприяє підвищенню рівня їхніх знань і навчальних навичок.

У зв'язку із цим виникає ще одна складна проблема. Робочими навчальними програмами гуманітарних і суспільних дисциплін передбачаються години на самостійне вивчення студентами тих тем курсу, які не розглядаються у ході проведення аудиторних занять. Однак проконтролювати якість засвоєння ними цього матеріалу викладач не має реальної можливості, оскільки спеціальні години для виконання такої роботи в його навантаженні відсутні. У викладача залишається тільки одне – винести контроль цих тем на іспит або залік. Однак за умовами Болонської системи студент може протягом семестру одержати «автомат» з будь-якої дисципліни, що звільняє його від необхідності складати залік або іспит, а разом з тим і вивчати той матеріал, що не був проконтрольований викладачем під час занять. Виникає парадоксальна ситуація: найбільш успішні студенти не вивчають дисципліну в повному обсязі. Години, що відведені в навантаженні викладача на організацію і контроль самостійної роботи студентів, не вирішують цю проблему. По-перше, їх дуже мало, і, по-друге, вони не внесені до навчального розкладу. Таким чином, вони можуть бути реалізовані тільки у формі позааудиторних консультацій, під час яких викладач повинен ще й приймати різноманітні заборгованості студентів, надавати їм індивідуальну допомогу, консультивати тих, хто бажає взяти участь в олімпіадах, різних конкурсах та інших заходах. За таких умов неможливо проконтролювати самостійну діяльність усіх студентів, а розраховувати на їхній «навчальний героїзм» не доводиться.

Отже, без погодженої роботи МОНУ, адміністрації закладу вищої освіти, їхніх навчальних відділів, а також відповідних технічних служб, деканатів, кафедр, усіх викладачів і студентів стає нездійсненною одна з основних вимог Болонського освітнього процесу – підвищення ролі самостійної роботи студентів та її ефективності.

В. А. Волохов, І. В. Волохова

РОЗКРИТТЯ ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ ЧЕРЕЗ САМОСТІЙНУ РОБОТУ – ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Для нашого часу характерні надзвичайно активні процеси розвитку науки і техніки. Знання, отримані у профільному закладі вищої освіти, яким є університет залізничного транспорту, не залишаються незмінними, тому постає потреба вчитися упродовж всього життя.

У зв'язку з європейською орієнтацією України змінюються потреби до подання освіти. Адже за кордоном термін «освіта» означає «самовдосконалення», прагнення знати більше і вирішувати поставлені завдання самостійно. Тенденції сучасного розвитку освіти призводять до зменшення кількості аудиторних годин і збільшення годин для самостійної роботи студентів.

Важливого значення набуває якість освіти, універсальність підготовки випускника та його адаптованість до ринку праці. Кожен фахівець має бути пристосований до професійної діяльності завдяки максимальному використанню наявного у нього потенціалу. Освіта має сприяти формуванню самостійного мислення, розвитку пізнавальної активності і покращенню професійної підготовки майбутніх спеціалістів. При цьому важливого значення набувають уміння студентів самостійно здобувати та опрацьовувати інформацію, а також нестандартно вирішувати проблеми, що постають у ході роботи.

Самостійна робота – це спеціально організована діяльність студентів з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей, спрямована на самостійне виконання навчальних завдань різних рівнів складності як на аудиторних заняттях, так і в позааудиторний час. Метою організації самостійної роботи студентів є її спрямування на виконання соціального замовлення, тобто формування у студентів уміння самостійно поповнювати свої знання, орієнтуватися у потоці наукової інформації.

Також ефективною формою самостійної роботи студентів є індивідуальні завдання – поглиблене і розширене висвітлення практичних питань, пов'язаних з роботою залізничного транспорту. У ході підготовки завдання студенти вчать самостійно працювати з літературними джерелами, що сприяє підвищенню рівня професійної підготовки і самостійного мислення. Підсумком самостійної роботи є доповідь або презентація, подана на практичному занятті. Студенти у ході обговорень, дискусій вирішують поставлені завдання на підставі власних самостійних напрацювань.

Викладач має створити умови для самостійної роботи студентів: надавати консультації, спрямовувати роботу й оцінювати результат їхньої діяльності.

Розвиток професійно важливих якостей майбутнього фахівця залізничної галузі полягає у здатності постійного оновлення знань, а також у формуванні самостійності як риси характеру. Тому самостійна робота студентів є необхідною складовою частиною навчально-виховного процесу, яка істотно впливає на його ефективність і результативність. Для інтенсифікації навчального процесу у ході вивчення навчальних дисциплін необхідно стимулювати систематичну самостійну роботу студентів, використовуючи індивідуальні завдання, і підвищувати їхню мотивацію до набуття знань і вмінь.